

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/814/2026.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

1. Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bpkf.84/2026/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 121. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) alapján. Indítványában az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdésének, valamint a III. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozva kérte Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 24.Bv.1394/2025/5. számú végzése és a Szegedi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 1.Bpkf. 84/2026/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó kérte továbbá a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 121. §-a alaptörvény-ellenességének és a jogalkotó általi mulasztás megállapítását.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasszal érintett ügy lényege a következő.
- [4] A Jász Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2008. február 19-én kihirdetett 6.Fk.956/2006/112. számú – a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.I.452/2008/31. számú ítélete folytán 2009. január 19-én jogerős – ítéletével bűnösnek mondta ki az indítványozót társtettesként elkövetett emberölés bűntettében [1978. évi IV. törvény 166. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), b), d) és f)

pont]. Ezért őt életfogytig tartó fegyházbüntetésre ítélte, azzal, hogy a büntetésből legkorábban 30 év letöltése után bocsátható feltételes szabadságra. Az indítványozó 2006. február 15. napjától előzetes fogvatartásban volt, majd a szabadságvesztés büntetést 2009. január 20. napjától folyamatosan tölti.

- [5] Az indítványozó 2025. december 1-én kártalanítási igényt terjesztett elő az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt a Szegedi Fegyház és Börtönben 2019. augusztus 1-től 2025. november 12-ig végrehajtott fogvatartási időszakra vonatkozóan. Az indítványozó kérelmében a fogvatartási körülmények vonatkozásában, a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiányán túl egyéb, alapvető jogokat sértő körülményként a nem megfelelő szellőzést és fényviszonyokat, a büntetés-végrehajtási intézet rovarfertőzöttségét, valamint az illemhely fertőtlenítésének hiányát is sérelmezte a büntetések, intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési eljárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) alapján.
- [6] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2026. január 19-én meghozott 24.Bv.1394/2025/5. számú végzésével 460 800 forint kártalanítást ítelt meg az indítványozónak a 2020. október 16. napjától 2025. november 12. napja között fogvatartásban töltött időszakból összesen 384 nap tekintetében, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt.
- [7] Az elsőfokú bíróság indokai szerint 2020. október 16-tól 2024. október 23-ig biztosítva volt az indítványozó részére a jogszabályoknak megfelelő élettér (közös elhelyezés esetén 4 négyzetméter, míg egyéni elhelyezés esetén 6 négyzetméter). Erre tekintettel a bíróság megállapította, hogy az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények 2020. október 16-án történt megszűnéséhez képest – figyelemmel a Bv. tv. 75/B. § (5) bekezdésében meghatározott hat hónapos jogvesztő határidőre – a kártalanítási kérelem elkésztett az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűnését megelőző, 2019. augusztus 1-től 2020. október 15-ig terjedő időszak vonatkozásában.
- [8] Az elsőfokú bíróság a szellőzés és a világítás elégtelenségével kapcsolatos sérelem vonatkozásában megállapította, hogy a Szegedi Fegyház és Börtön valamennyi zárkájában a szellőzés nyitható nyílászáróval megoldott, melyet a fogvatartottak szabadon használhatnak a zárka szellőztetésére. A rovarfertőzöttséggel kapcsolatos sérelem vonatkozásában megállapította továbbá az elsőfokú bíróság, hogy a Szegedi Fegyház és Börtönben a rovar- és rágcsálóirtást a mindenkor hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelő gyakorisággal, illetve szükség esetén soron kívül végzik.
- [9] Az elsőfokú bíróság végzése ellen az elítélt jelentett be fellebbezést.
- [10] A Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2026. február 3-án meghozott 1.Bpkf. 84/2026/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [11] A másodfokú bíróság szerint helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a kártalanítási kérelem alapján a 2020. október 16. napjától 2025. november 12. napjáig

tartó időszak vizsgálható érdemben, továbbá az elsőfokú bíróság helyesen és a törvénynek megfelelően járt el akkor is, amikor megállapította, hogy az elítélt ezen időszakban összesen 384 napon át volt olyan zárkában elhelyezve, ahol az IM rendelet által előírt nagyságú 4 négyzetméter életteret a büntetés-végrehajtási intézet nem biztosította.

- [12] 1.2. Ezt követően fordult az indítványozó az Alkotmánybírósághoz.
- [13] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte a támadott bírósági döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását, kérte továbbá az IM rendelettel kapcsolatos jogalkotó általi mulasztás megállapítását az Abtv. 46. § (1)–(2) bekezdése alapján.
- [14] Az indítványozó szerint a bíróságok figyelmen kívül hagyták, hogy a jogszabályok nem lehetnek nemzetközi szerződéssel ellentétesek, ezért a bíróságoknak a kártalanítási kérelemben megjelölt teljes időszak vonatkozásában meg kellett volna állapítaniuk az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények fennálltát [vö. Indítvány, 3. oldal 4. bekezdés]. Ezzel összefüggésben az indítványozó arra hivatkozott, hogy az IM rendelet 121. §-a nincs összhangban az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban EJEE) 3. cikkével és az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatával [EJEB 5741/10. számú ítélet; 15707/10. számú ítélet; EJEB 64586/13. számú ítélet]. Indokai szerint az IM rendelet hiányos, mert nem rendelkezik a kötelező berendezési tárgyak által elfoglalt területről. Álláspontja szerint emiatt az Alaptörvény III. cikkének (1) bekezdése is sérül.
- [15] Az Alkotmánybíróság főtárgya hiánypótlására az indítványozó kiegészítette az indítványát.
- [16] Az indítványkiegészítésben az indítványozó megjelölte az Abtv. 26. § (1) bekezdését is és arra hivatkozott, hogy álláspontja szerint a minimális élettérre vonatkozó szabályozás – annak korábbi módosítását követően – sem biztosítja a nemzetközi jog és magyar jog összhangját, így sérti az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdését, valamint III. cikkét, továbbá az EJEE 3. cikkét [vö. Indítvány-kiegészítés, 3. oldal 6. bekezdés].
- [17] Az indítványozó az indítványkiegészítésében továbbra is hivatkozott arra, hogy álláspontja szerint hiányos a hatályos jogi szabályozás, mert nem rendelkezik a kötelező berendezési tárgyak által elfoglalt terület figyelmen kívül hagyásáról az egy főre jutó 4m² élettér kiszámításakor [vö. Indítványkiegészítés, 4. oldal 3. bekezdés].
- [18] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek,

különösen a 26-27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.

- [19] 2.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül nyújtotta be. Az Alkotmánybíróság főtitkárának felhívására az indítványozó határidőben kiegészítette az indítványt.
- [20] Az indítványozó számára további jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre, érintettsége – a kártalanítási kérelmet előterjesztő elítéltként – fennáll a támadott végzésekkel összefüggésben. Az eljáró bíróságok – a végzésekből kitűnően – alkalmazták az IM rendelet támadott rendelkezését.
- [21] 2.2. Az indítvány megjelölte az indítványozó jogosultságát és az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont]; az Abtv. 26. § és 27. §-ában foglalt hatáskörben kérte az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntéseket és jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], valamint az Alaptörvény indítványozó szerint sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont].
- [22] 2.3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó nem indokolta, hogy a támadott bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény III. cikkével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. Az indítványozó továbbá kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy álláspontja szerint a hatályos szabályozás alkalmazásával eljáró bíróságok nem sértettek sem anyagi jogi, sem eljárásjogi szabályokat {vö. Indítvány, 2. oldal 7. bekezdés}.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó – az indítványból és annak kiegészítéséből kitűnően – valójában részint a támadott jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközését {vö. Indítvány 5. oldal, utolsó bekezdés; Indítványkiegészítés, 3. oldal utolsó bekezdés}, részint a támadott jogszabály hiányosságát állítja {vö. Indítvány, 6. oldal 2. bekezdés; Indítványkiegészítés, 4. oldal 3-4 bekezdései}, ugyanakkor nem tartalmaz kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére.
- [24] 2.4. Az indítványozó az IM rendelet 121. §-ának alaptörvény-ellenességét az EJEE 3. cikke sérelmére hivatkozással állította, indítványában hivatkozva az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdéseire is.
- [25] Rögzíti az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó Abtv. 32. §-a alapján nem tartozik a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatának kezdeményezésére jogosultak körébe, így ezen indítványi elem arra nem jogosulttól – származó {vö.: 3548/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [32]}. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdései nem minősülnek Alaptörvényben

biztosított jognak {3348/2025. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [38]}, így ezen indítványi elem érdemi vizsgálatra nem alkalmas.

- [26] 2.5. Rögzíti továbbá az Alkotmánybíróság, hogy az indítvány kifejezetten arra hivatkozott, hogy az IM rendelet élettér számításra vonatkozó szabályai hiányosak (vö.: Indítványkiegészítés, 4. oldal 3. bekezdés).
- [27] Ehhez képest azonban – utalva az indítványozó által is megjelölt – Abtv. 46. § (1)–(2) bekezdéseire, a vonatkozó alkotmánybíróági gyakorlat szerint az Abtv. hatálybalépése óta nincs jogszabályi lehetőség a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére {vö.: 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [62]; 3169/2022. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [28] 2.5. Ennélfogva az Alkotmánybíróság visszautasította az indítványozó Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát {vö.: 3548/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [32]}.
- [29] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, 27. §-ára, 52. § (1b) bekezdésére, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) és h) pontjaira tekintettel visszautasította.

Budapest, 2026. október 20.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kozma Ákos s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szomora Zsolt Tamás s. k.,
alkotmánybíró